

## A. SABALIAUSKAS

DĖL PR. *rapeno* „JAUNA KUMELĖ“ KILMĖS

Šis prūsų kalbos žodis užfiksuotas vieną kartą – Elbingo žodynėlyje, kur po keleto kitų arklių pavadinimų randame: *Junge kobel Rapeno* (435 žodis)<sup>1</sup>. Ligi šiol pr. *rapeno* kiek patikimesnės etimologijos, atrodo, neturėjo: R. Trautmanas savo veikale prie šio žodžio pažymėjęs „unklar“<sup>2</sup>, o J. Endzelynas „bez drošas etimologijas“<sup>3</sup>.

Mums atrodo, jog pr. *rapeno* reikėtų laikyti mažybine forma, kilusia iš formos *\*rape*, plg. pr. asmenvardžius – *Drutenne* : liet. *drūtas*, *Jodenne* : liet. *jūodas* ir kt.<sup>4</sup> Pr. *\*rape* galėtų būti germaniškos kilmės žodis, plg. vok. *Rappe* „varnas, juodvarnis“, v. v. a. *rappe*. Šis žodis vokiečių kalboje vartojamas ir perkeltine „juodo arklio“ reikšme. Tokia reikšme vok. *Rappe* užfiksuotas jau 1531 metų vokiečių kalbos paminkluose<sup>5</sup>, galimas daiktas, kad ji atsirado jau gerokai anksčiau.

Vadinasi, pr. *rapeno* iš pradžių galėjo reikšti tiktai „juodą arklių, juoduką“, o paskui buvo apibendrinta bet kokios spalvos juodam arkliui ar kumelei. Pagaliau, gerai kalbos nemokėdamas, galėjo apsirikti ir pats žodynėlio autorius, sumaišydamas „jaunos kumelės“ ir „juodos jaunos kumelės“ reikšmes.

ОТНОСИТЕЛЬНО ПРОИСХОЖДЕНИЯ ДР.-ПРУССК. *rapeno* „МОЛОДАЯ КОБЫЛА“

## Резюме

Др.-прусск. *rapeno* автор считает уменьшительной формой от др.-прусск. слова *\*rape*, которое по всей вероятности происходит от немецкого *Rappe* „вороной (конь)“.

<sup>1</sup> R. Trautmann, *Die altpreussischen Sprachdenkmäler*, Göttingen, 1910, 88; Prūsų kalbos paminklai, parengė V. Mažiulis, Vilnius, 1966, 68.

<sup>2</sup> R. Trautmann, *op. cit.*, 413–414.

<sup>3</sup> J. Endzelīns, *Senprūšu valoda*, Rīgā, 1943, 238.

<sup>4</sup> J. Endzelīns, *op. cit.*, 44–45.

<sup>5</sup> Trübners *Deutsches Wörterbuch*, V, Berlin, 1954, 293–4.